

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ТРУДОВЕ ПРАВО”
(для бакалаврів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

МАУП

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальну програму розроблено з метою сприяти засвоєнню фундаментальних знань з трудового законодавства, дати слухачам чіткі уявлення про загальні положення, основні поняття та інститути трудового права, а також щодо окремих питань міжнародно-правового регулювання праці.

Мета програми:

- дати ґрунтовні знання з трудового права України з урахуванням особливостей правового регулювання трудових правовідносин у сучасних умовах;
- сформувані вміння на практиці застосовувати здобуті знання з трудового права;
- сформувані навички самостійної роботи, що уможливить безперервно поглиблювати, поповнювати й оновлювати знання в галузі трудового законодавства;
- сприяти формуванню правничого світогляду, правосвідомості, правової культури та правничого мислення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **засвоїти та знати:**

- коло суспільних відносин, що регулюються трудовим правом;
- норми чинного законодавства, практику його застосування;
- проблеми та напрями його вдосконалення в ринкових умовах;

уміти:

- орієнтуватися у системі джерел трудового законодавства та знати їх особливості;
- аналізувати, самостійно тлумачити, узагальнювати та правильно застосовувати норми трудового законодавства у практичній діяльності, роз'яснювати їх зміст іншим;
- розрізняти правовідносини, що регулюються трудовим правом, і правовідносини, що регулюються іншими суміжними галузями права;
- правильно застосовувати чинні норми трудового законодавства;
- користуватися джерелами права, тлумаченнями і коментарями норм права при вирішенні конкретних трудових спорів;
- складати й оформлювати документи правничого характеру з трудових правовідносин;

Підготовлено професором кафедри комерційного та трудового права
Б. С. Беззубом

Затверджено на засіданні кафедри комерційного та трудового права
(протокол № 4 від 15.03.10)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Беззуб Б. С. Навчальна програма дисципліни “Трудове право” (для бакалаврів). – К.: «Вид. дім «Персонал», 2010. – 44 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни «Трудове право», питання для самоконтролю, теми контрольних, вказівки до виконання контрольної роботи, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

- добирати літературу з трудового права, складати конспекти і тези виступів, опрацювати правову інформацію;
- логічно, послідовно, з виокремленням головного, доказово викладати правничий матеріал із застосуванням знань з різних джерел і галузей права;
- користуватися правовою термінологією щодо трудового законодавства;
- застосовувати правові знання з трудового права для оцінювання юридичних фактів, обґрунтовувати їх правову оцінку;
- обґрунтовано вирішувати питання реалізації норм трудового права на практиці;
- керуватись у практичній діяльності та в поведінці правовими знаннями і переконаннями, брати участь у правовому вихованні населення.

Розвиток різних форм власності: державної (комунальної), колективної та приватної, формування ринку праці потребує глибокого вивчення особливостей правового регулювання трудових відносин на підприємствах різних форм власності.

Навчальним планом студентам стаціонару Інституту права МАУП для вивчення дисципліни “Трудове право” відводиться 216 годин, з яких 92 години лекцій, 48 — практичних занять, 76 годин — самостійної роботи.

У процесі вивчення дисципліни студенти стаціонару готують курсову роботу за однією із запропонованих тем, а заочної форми навчання — контрольну. По закінченню семестра — залік, а по закінченню курсу — іспит, який передбачає перевірку рівня знань з основних інститутів трудового права, вміння застосовувати знання з трудового права України, а також норми міжнародного трудового законодавства у практичній діяльності.

До програми курсу додається перелік основних нормативно-правових актів про працю, перелік науково-монографічної та навчальної літератури.

Зміст навчальної програми охоплює загальну та особливу частини трудового права, а також вивчення норм міжнародно-правового регулювання праці.

Вивчення навчальної дисципліни базується на знанні студентами теорії держави і права, конституційного права України, права пенсійного забезпечення України, а також цивільного, цивільно-

процесуального, господарського права України, адміністративного і кримінального права України, порівняльного трудового права.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ТРУДОВЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. Загальна частина	
1	Поняття, предмет, метод і система трудового права
2	Джерела трудового права
3	Принципи трудового права
4	Трудові правовідносини та їх суб'єкти
5	Колективні договори та угоди
6	Забезпечення зайнятості та працевлаштування громадян
Змістовий модуль II. Особлива частина	
7	Трудовий договір. Контракт
8	Робочий час
9	Час відпочинку. Відпустки та їх види
10	Правове регулювання оплати праці
11	Гарантії та компенсації
12	Трудова дисципліна. Дисциплінарна відповідальність.
13	Матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин за заподіяну шкоду
Змістовий модуль III. Додержання законодавства про працю	
14	Правове забезпечення охорони праці
15	Правове регулювання праці жінок, молоді та осіб зі зниженою працездатністю
16	Індивідуальні та колективні трудові спори
17	Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю
Змістовий модуль IV. Міжнародно-правове регулювання праці	
18	Міжнародно-правове регулювання праці
Разом годин: 162	

ЗМІСТ
дисципліни
“ТРУДОВЕ ПРАВО”

Змістовий модуль I. Загальна частина

Тема 1. Поняття, предмет, метод і система трудового права

Правове значення праці в сучасних ринкових умовах розвитку суспільства.

Поняття трудового права як галузі трудового права. Трудове право як складова системи права.

Сучасні відносини, що становлять предмет регулювання трудового права України.

Метод правового регулювання трудових відносин.

Функції трудового права.

Відмежування трудового права від суміжних галузей права: цивільного, цивільно-процесуального, адміністративного, соціально-забезпечення та норм виправно-трудоного законодавства. Система трудового права та її значення в регулюванні трудових відносин як самостійної галузі права. Система науки трудового права.

Основні тенденції розвитку та реформування трудового права у сучасній Україні.

Література [1; 5; 8; 9; 37]

Тема 2. Джерела трудового права

Поняття джерел трудового права, форми їх вираження. Класифікація джерел трудового права.

Дія нормативних правових актів про працю у часі, просторі і за категоріями працівників.

Єдність і диференціація правового регулювання трудових відносин. Фактори диференціації. Загальне і спеціальне законодавство про працю.

Система джерел трудового права. Конституція України як основне джерело трудового права. Джерела міжнародного правового регулювання праці. Кодекс законів про працю України. Система законів, що регулюють соціально-трудоі відносини. Підзаконні акти, що регулюють трудові відносини. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів у галузі праці. Нормативні акти Міністерства праці та соціальної політики України, компетенція інших міністерств і відомств

щодо прийняття нормативних актів Акти соціального партнерства. Загальне і спеціальне законодавство. Угоди, колективні договори. Інші локальні нормативно-правові акти.

Значення рішень Конституційного суду України та керівних роз'яснень Пленуму Верховного суду України для однакового застосування законодавства про працю.

Реформа трудового законодавства. Проект трудового кодексу України.

Література [1; 5; 8; 13; 21; 81]

Тема 3. Принципи трудового права

Поняття і значення принципів трудового права України, їхня економічна і соціальна основа. Імплементация принципів міжнародного трудового права у трудове право України.

Формування і система основних принципів трудового права. Загальна характеристика основних (галузових) принципів трудового права. Принципи, що визначають політику в галузі правового регулювання ринку праці та зайнятості. Принципи, що визначають застосування умов праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівників.

Співвідношення принципів трудового права з суб'єктивними правами і обов'язками.

Література [1; 4; 5; 8; 10; 21; 23; 25; 27; 35; 44; 47]

Тема 4. Трудові правовідносини та їх суб'єкти

Поняття індивідуальних трудових правовідносин. Суб'єкти трудових правовідносин.

Трудова правоздатність суб'єктів, наявність правової норми, здійснення юридичного факту, з яким закон пов'язує виникнення, зміну чи припинення трудових відносин.

Підстави виникнення трудових правовідносин; трудовий договір, контракт, вибори на посаду, направлення молодих спеціалістів і робітників після закінчення ними відповідних закладів.

Зміст трудових правовідносин.

Класифікація трудових правовідносин: а) індивідуальні; б) колективні.

Суб'єкти трудових правовідносин. Поняття та види суб'єктів трудового права.

Правовий статус суб'єкта трудового права. Суб'єктні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права.

Громадяни (працівники) як суб'єкти трудового права. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства як суб'єктів трудового права.

Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Власник підприємства, установи, організації України. Поняття роботодавця.

Підприємство, установа, організація як суб'єкт трудового права. Зміст трудової правосуб'єктності державного підприємства.

Спільні кооперативні, орендні, акціонерні підприємства, організації, підприємства з іноземними інвестиціями як суб'єкт трудового права.

Повноваження трудового колективу, їх класифікація. Організаційно-правові форми (механізми) реалізації повноважень і самоврядування трудового колективу. Правовий статус і повноваження колективу бригади у сфері праці. Органи трудового колективу (загальні збори, рада трудового колективу) та їх компетенція. Принципи діяльності трудового колективу.

Професійні спілки та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права. Правові основи діяльності професійних спілок. Законодавство про права та гарантії діяльності професійних спілок. Поняття профспілок, їх завдання та функції.

Загальна характеристика правового статусу професійних спілок у сфері праці. Основні права професійних спілок у сфері праці та їх класифікація. Правовий статус органів професійних спілок. Захисна функція професійних спілок. Роль професійних спілок у виникненні, зміні та припиненні трудового договору. Права професійних спілок у захисті трудових прав працівників, встановленні умов праці, регулюванні заробітної плати і робочого часу, контролі і нагляді за додержанням законодавства про працю, колективного договору і угод.

Гарантії діяльності профспілок. Гарантії прав профспілок і виборних профспілкових працівників. Захист прав професійних спілок і відповідальність посадових осіб за їх порушення.

Інші суб'єкти трудового права. Служба зайнятості. Органи нагляду та контролю. Органи з вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів. Організації роботодавців та основні засади їх діяльності.

Література [1; 5; 8; 21; 23; 26; 30; 36; 44]

Тема 5. Колективні договори та угоди

Поняття і сторони колективного договору, угоди, їхній зміст та види. Сфера дії законодавства про колективні договори та угоди. Принципи розроблення та укладення колективних договорів та угод. Соціально-правове значення колективного договору, угоди.

Поняття колективного договору. Сторони колективного договору. Порядок укладення колективного договору. Строк і порядок ведення переговорів, вирішення розбіжностей, що виникають під час їх ведення. Порядок розробки, укладення та внесення змін і доповнень до колективного договору. Строк чинності колективного договору.

Зміст колективного договору. Види умов колективного договору: нормативні, зобов'язальні та інші. Структура колективного договору. Правове значення додатків до колективного договору. Реалізація колективного договору та контроль за виконанням його умов. Внесення змін і доповнень до колективного договору.

Поняття, види та сторони соціально-партнерських угод. Порядок ведення переговорів щодо укладення та змін угод. Строки чинності угод. Структура і зміст угод. Контроль за виконанням угод.

Співвідношення трудового законодавства з положеннями колективного договору і угод. Вирішення спорів між сторонами колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори та угоди.

Література [1; 8; 21; 35; 42; 44; 47; 50; 58; 64]

Тема 6. Забезпечення зайнятості та працевлаштування громадян

Законодавство про зайнятість населення. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості і працевлаштування. Державні гарантії права на вибір виду зайнятості в Україні.

Державна служба зайнятості, її структура, функції та права. Державний фонд сприяння зайнятості.

Поняття працевлаштування. Правові форми працевлаштування. Поняття підходящої роботи. Особливості працевлаштування деяких категорій громадян: неповнолітніх, молоді, яка закінчила середню загальноосвітню школу, демобілізованих із Збройних Сил України, інвалідів тощо. Професійна підготовка і перепідготовка незайнятих громадян.

Правові відносини органів працевлаштування з підприємствами, установами, організаціями. Права і обов'язки підприємств, установ, організацій у реалізації державної політики зайнятості населення. Правові відносини органів працевлаштування з громадянами. Права і обов'язки громадян, які звертаються з питань працевлаштування.

Організований набір працівників, переселення та інші форми сприяння у влаштуванні на роботу. Розподіл на роботу молодих робітників та спеціалістів після закінчення ними відповідних навчальних закладів. Організація оплачуваних громадських робіт.

Безробітні та їх правовий статус. Визначення безробітного. Порядок реєстрації громадян як безробітних. Види компенсації безробітним. Припинення виплати допомоги з безробіття. Матеріальна допомога членам сім'ї безробітного.

Література [1; 5; 8; 23; 27; 52; 53; 57; 74; 80]

Змістовий модуль II. Особлива частина

Тема 7. Трудовий договір. Контракт

Поняття та значення трудового договору. Сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Умови трудового договору (контракту) та їх правове значення. Умови, передбачені у законодавстві. Умови, що встановлюються за угодою сторін при укладенні трудового договору. Необхідні та додаткові (факультативні) умови. Поняття трудової функції і місця роботи. Відмінність трудового договору від контракту та суміжних цивільно-правових договорів, що пов'язані з працею.

Порядок укладення трудового договору (контракту). Юридичні гарантії при укладенні трудового договору (контракту). Форма трудового договору. Документи, що подаються при укладенні трудового договору (контракту). Реєстрація трудового договору між працівником і фізичною особою. Випробування при прийнятті на роботу. Обмеження щодо спільної роботи родичів на підприємстві, в установі, організації. Оформлення прийняття на роботу. Трудова книжка.

Гарантії при прийнятті на роботу неповнолітніх, вагітних жінок та жінок, які мають дітей до 14 років і дітей інвалідів, інших категорій громадян. Судовий захист від необґрунтованої відмови у прийнятті на роботу.

Види трудових договорів: за строком дії, змістом, порядком укладення. Особливості окремих видів трудових договорів. Строкові трудові договори. Види строкових трудових договорів. Контракт як

різновид трудового договору. Зміст контракту. Трудові договори при суміщенні професій і посад. Трудовий договір про роботу за сумісництвом. Трудові договори, що укладаються при організованому наборі працівників. Трудові договори з іноземцями. Трудові договори, що укладаються з працівниками за конкурсом. Трудовий договір з надомниками. Інші види трудових договорів.

Правові питання підготовки кадрів на виробництві. Підвищення кваліфікації кадрів. Перепідготовка кадрів і навчання другим професіям.

Обов'язок власника (роботодавця) проінструктувати працівника і визначити йому робоче місце. Обов'язок працівника особисто виконувати доручену йому роботу. Заборона примушувати виконувати роботу, не обумовлену трудовим договором.

Поняття переведення на іншу роботу і його відмінність від переміщення. Види переведень на іншу роботу. Переведення на іншу постійну роботу. Зміна істотних умов праці. Тимчасове переведення на іншу роботу, його види: в разі виробничої потреби, для заміни відсутнього працівника, в разі простою. Інші види переведень. Заборона переведення на некваліфіковані роботи.

Зміна істотних умов праці. Підстави і порядок зміни істотних умов праці.

Атестація працівників. Поняття, значення та порядок проведення атестації. Правові наслідки атестації.

Підстави для припинення трудового договору. Класифікація таких підстав. Додаткові підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця з певними категоріями працівників за певних умов. Розірвання трудового договору на вимогу виборного профспілкового органу.

Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці. Гарантії забезпечення права на працю вивільнювальним працівникам. Порядок вивільнення працівників, надання їм пільг і компенсацій.

Згода профспілкового органу на розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Випадки, коли такої згоди не потрібно. Юридичне значення згоди профспілкового органу на звільнення працівників. Додаткові (крім ст.41 КЗпП України)

підстави для припинення трудового договору з ініціативи власника (роботодавця), що містяться в інших правових нормах (Ст. 7 КЗпП).

Обмеження звільнення з ініціативи власника (роботодавця) деяких категорій працівників. Періоди, протягом яких власник (роботодавець) не в праві розірвати трудовий договір з власної ініціативи. Вихідна допомога. Розмір і випадки її виплати.

Відсторонення від роботи, його відмінність від розірвання трудового договору. Порядок оскарження відсторонення від роботи.

Порядок оформлення звільнення і здійснення розрахунку. Правові наслідки звільнення з роботи.

Правові наслідки незаконного звільнення працівників.

Література [1; 5; 8; 21; 23; 25; 28; 30; 35; 37; 39; 41; 52; 53; 57; 67; 76–78]

Тема 8. Робочий час

Поняття робочого часу та його правове регулювання. Гарантії щодо робочого часу.

Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час.

Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення. П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень, тривалість щоденної роботи. Початок і закінчення роботи. Робота за змінами. Вахтовий метод організації робіт. Гнучкі графіки роботи.

Спеціальний режим правового регулювання робочого часу.

Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів та вночі. Неповний робочий час. Ненормований робочий день.

Порядок обліку робочого часу. Поняття “облік робочого часу”. Щоденний і щотижневий облік робочого часу. Підсумковий облік робочого часу. Облікові періоди.

Особливості регулювання робочого часу в окремих галузях економіки господарського комплексу країни. Гнучкий графік роботи. Поділ робочого дня на частини. Підсумковий облік робочого часу.

Поняття і порядок застосування надурочних робіт. Виняткові випадки застосування надурочних робіт. Заборона залучення до надурочних робіт окремих категорій працівників. Гранічні норми застосування надурочних робіт. Компенсація за надурочні роботи. Розмежування надурочних робіт і ненормованого робочого дня.

Література [1; 5; 9; 21; 25; 42; 60–62; 64; 79]

Тема 9. Час відпочинку. Відпустки та їх види

Поняття відпочинку та його види. Перерви упродовж робочого дня (зміни) для відпочинку та харчування. Додаткові перерви для годування дитини. Щоденні перерви в роботі (міжзмінні перерви). Щотижневий відпочинок (вихідні дні). Особливості встановлення вихідних днів на безперервно діючих підприємствах і в організаціях, а також в тих, що займаються обслуговуванням населення.

Заборона роботи у вихідні дні. Винятковий порядок застосування такої роботи. Святкові і неробочі дні.

Щорічна основна відпустка. Види щорічної відпустки. Тривалість щорічної основної відпустки. Тривалість основної щорічної відпустки для окремих категорій працівників, що встановлені іншими актами законодавства.

Щорічна додаткова відпустка та її види. Відпустка за умови праці та особливий характер праці.

Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку. Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток. Випадки перенесення щорічної відпустки на вимогу працівника. Підстави перенесення відпустки на інший період. Випадки відкликання працівника з відпустки.

Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Поєднання роботи з навчанням. Соціально-правове значення поєднання праці з навчанням.

Творча відпустка: умови, тривалість і порядок надання.

Соціальні відпустки. Види соціальних відпусток. Відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Додаткові відпустки працівникам, які мають дітей.

Оплата відпусток. Порядок обчислення заробітної плати працівникам за час відпустки. Випадки виплати грошової компенсації за невикористані щорічні відпустки.

Відпустки без збереження заробітної плати. Відпустки, що надаються в обов'язковому порядку за бажанням працівника. Відпустки, що надаються за згодою сторін. Тривалість видів відпустки без збереження заробітної плати.

Пільги для працівників, які поєднують роботу з навчанням

Література [1; 5; 8; 35–37; 42; 49; 70]

Тема 10. Правове регулювання оплати праці

Поняття заробітної плати. Методи її правового регулювання. Нормування праці: норми виробітку, норми часу, норми обслуговування. Порядок запровадження, змін і перегляду норм праці. Умови праці, які мають враховуватися при розробленні норм праці. Строк дії норм праці. Збереження попередніх розцінок при впровадженні винаходу або раціоналізаторських пропозицій.

Закон України “Про оплату праці” від 24 березня 1995 р. та інші законодавчі акти про оплату праці. Поняття і структура заробітної плати. Тарифна система оплати праці та її елементи: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники).

Поняття системи оплати праці та її види. Відрядна система оплати праці: пряма відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, акордна. Погодинна система оплати праці. Бригадна форма організації і стимулювання праці.

Державне регулювання оплати праці. Мінімальна заробітна плата та інші обов’язкові норми і гарантії в оплаті праці. Договірне регулювання оплати праці.

Організація оплати праці на підприємствах, в установах, організаціях. Оплата праці робітників. Оплата праці службовців.

Оплата праці працівників, що виконують роботи (надають послуги), які не властиві основній діяльності галузі (підгалузі). Оплата праці працівників загальних /наскрізних/ професій і посад, оплата праці: при виконанні робіт різної кваліфікації, при суміщенні професій (посад), при виконанні обов’язків тимчасово відсутнього працівника, при сумісництві, оплата праці за надурочну роботу, за роботу у святкові і неробочі дні. Оплата праці за незакінченим відрядним нарядом. Оплата праці при невиконанні норм виробітку. Порядок оплати праці при виготовленні продукції, що виявилася браком. Порядок оплати часу простою, а також при освоєнні нового виробництва (продукції). Оплата праці при переведенні на іншу постійну нижчеоплачувану роботу і переміщенні. Оплата праці при тимчасовому переведенні на іншу роботу у випадку виробничої потреби, простою.

Форми заробітної плати та матеріального стимулювання праці: премії та винагороди (девіденти) за підсумками роботи за місяць та за рік. Надбавки і дошки до заробітної плати за високу кваліфікацію та майстерність. Порядок виплати заробітної плати. Повідомлен-

ня працівника про розмір оплати праці. Строки, періодичність і місце виплат заробітної плати. Порядок обчислення середньої заробітної плати.

Обмеження відрахувань із заробітної плати. Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.

Література [1; 8; 21; 30; 55; 71; 73; 79; 82]

Тема 11. Гарантії та компенсації

Поняття гарантованих виплат. Гарантійні виплати за переїзд на роботу в іншу місцевість, за службові відрядження, направленні на підвищення кваліфікації, на обстеження до медичного закладу. Виплати винахідникам і раціоналізаторам. Гарантійні доплати.

Поняття компенсаційних виплат. Компенсаційні виплати за переїзд на роботу в іншу місцевість, службові відрядження, використання працівниками свого інструменту, спеціального одягу, взуття, автомобіля тощо для потреб підприємства, установи, організації.

Гарантії для працівників, обраних на виборні посади. Гарантії на час виконання працівниками державних і громадських обов’язків

Література [1; 8; 14; 22; 27; 35–37; 42; 52; 69; 70]

Тема 12. Трудова дисципліна. Дисциплінарна відповідальність

Правове регулювання трудової дисципліни. Поняття трудової дисципліни. Правові методи забезпечення трудової дисципліни: створення необхідних організаційних та економічних умов для нормальної високопродуктивної роботи; переконання (виховання); заохочення; примусу; свідомого ставлення до праці.

Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Поняття внутрішнього трудового розпорядку. Система нормативних актів, що регулюють порядок здійснення трудової діяльності. Види правил внутрішнього трудового розпорядку: типові, галузеві, локальні. Правові наслідки відсутності в організації правил внутрішнього трудового розпорядку. Структура та зміст правил внутрішнього трудового розпорядку. Статути та положення про дисципліну.

Основні трудові обов’язки сторін трудового договору. Основні трудові обов’язки працівників. Основні обов’язки роботодавця.

Поняття заохочення за успіхи в роботі. Підстави для заохочення. Соціально-правове значення заохочень для забезпечення трудової дисципліни. Види заохочень: за способом впливу на працівників,

оформленням і закріпленням у правових актах, сферою дії, органами застосування заохочень.

Порядок застосування заохочень за успіхи в роботі. Переваги і пільги для працівників, які успішно і сумлінно виконують трудові обов'язки.

Заохочення за особливі трудові заслуги. Державні нагороди.

Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників. Загальна дисциплінарна відповідальність. Спеціальна дисциплінарна відповідальність. Нормативно-правові акти щодо спеціальної дисциплінарної відповідальності. Статути та положення про дисципліну. Критерії розмежування загальної та спеціальної дисциплінарної відповідальності: за колом осіб, заходами дисциплінарного стягнення, за колом осіб та органів, наділених правом накладати дисциплінарні стягнення.

Підстави дисциплінарної відповідальності. Елементи дисциплінарного проступку. Суб'єкт дисциплінарного проступку. Суб'єктивна сторона. Об'єкт дисциплінарного проступку. Об'єктивна сторона.

Основні ознаки дисциплінарної відповідальності працівників. Законність. Обґрунтованість та справедливість: індивідуалізація видів дисциплінарного стягнення; обмеження строку дії дисциплінарного стягнення. Правові гарантії притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності.

Стадії накладення дисциплінарного стягнення. Виявлення дисциплінарного проступку. Застосування дисциплінарного стягнення. Виконання дисциплінарного стягнення.

Дисциплінарні стягнення та їх види. Види дисциплінарних стягнень, що застосовуються до окремих категорій працівників.

Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення. Строк для застосування дисциплінарного стягнення. Дисциплінарні звільнення. Оскарження та зняття дисциплінарного стягнення.

Гарантії для працівників, обраних до профспілкових органів, у разі їх притягнення до дисциплінарної відповідальності.

Інші заходи правового впливу, що застосовуються до порушників трудової дисципліни. Застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни. Повноваження трудових колективів, профспілкових комітетів з забезпечення трудової дисципліни.

Література [1; 8; 26; 36; 40; 71]

Тема 13. Матеріальна відповідальність сторін трудових правовідносин за заподіяну шкоду

Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору за заподіяну шкоду. Поняття та особливості матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю. Мета і значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору.

Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності, передбаченої нормами цивільного права: за суб'єктом заподіяння шкоди, підставами та умовами матеріальної відповідальності, межею матеріальної відповідальності, розміром. Порядок покриття шкоди.

Загальні підстави й умови матеріальної відповідальності працівників. Підстави матеріальної відповідальності працівників. Трудове майнове правопорушення: порушення працівником трудових обов'язків; наявність заподіяної працівником прямої дійсної шкоди майну роботодавця. Умови матеріальної відповідальності працівників: протиправні дії (бездіяльність) працівників; причинний зв'язок між протиправними діями (бездіяльністю) працівників та їх наслідком у вигляді шкоди, що настала; вина працівника, який заподіяв шкоду зумисне або через необережність.

Види матеріальної відповідальності за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації.

Обмежена матеріальна відповідальність працівників та її розмір. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників. Повна матеріальна відповідальність працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності. Матеріальна відповідальність у випадках, коли фактичний розмір шкоди перевищує її номінальний розмір.

Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність працівників та підстави для її запровадження. Перелік робіт, у разі виконання яких може запроваджуватися індивідуальна та колективна (бригадна) матеріальна відповідальність працівників. Порядок впровадження колективної (бригадної) матеріальної відповідальності працівників. Письмові договори про повну матеріальну відповідальність працівників.

Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником: добровільно, за розпорядженням роботодавця, у судовому порядку. Строк звернення до суду з питань стягнення з працівника заподіяної ним матеріальної шкоди. День виявлення шкоди.

Обставини, які підлягають урахуванню при визначенні розміру відшкодування. Докази майнового стану працівника. Обов'язок доведення наявності умов для покладення матеріальної відповідальності на працівника.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Умови настання такої відповідальності. Випадки матеріальної відповідальності. Порушення роботодавцем прав працівника на працю, на здорові і безпечні умови праці, інших прав працівників. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди працівнику.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю застрахованого. Страхові виплати.

Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди.

Література [1; 10; 26; 46; 54; 66; 70; 71; 81]

Змістовий модуль III. Додержання законодавства про працю

Тема 14. Правове забезпечення охорони праці

Поняття охорони праці та її значення. Законодавство України про охорону праці та сфера його дії. Державна політика в сфері охорони праці. Право працівника на охорону праці. Гарантії прав на охорону праці при укладанні трудового договору та під час роботи.

Забезпечення працівників спецодягом, іншими засобами індивідуального захисту, мийними та знешкоджувальними засобами.

Спеціальні правила охорони праці на важких, шкідливих і небезпечних роботах. Право працівників на пільги і компенсації за важкі та небезпечні умови праці.

Організація охорони праці на виробництві. Правила та інструкції з охорони праці та виробничої санітарії. Повноваження власника (роботодавця) у сфері охорони праці. Обов'язки працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці.

Служба охорони праці на підприємстві та її правовий статус. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Навчання з питань охорони праці. Фінансування охорони праці. Регулювання охорони праці в колективному договорі.

Додержання вимог щодо охорони праці під час проектування будівництва (виготовлення) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва.

Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Перелік обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян. Поняття нещасного випадку та професійного захворювання.

Інформація роботодавця про стан охорони праці на виробництві. Добровільні об'єднання громадян, працівників і спеціалістів з охорони праці. Економічне стимулювання охорони праці.

Державне управління охороною праці. Компетенція Кабінету Міністрів України, міністерств і відомств, Ради міністрів АРК, місцевих держадміністрацій та органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці.

Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Права і відповідальність посадових осіб спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці.

Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці.

Література [1; 8; 10; 13; 21; 26; 35; 42; 47; 58–60; 62; 63]

Тема 15. Правове регулювання праці жінок, молоді та осіб зі зниженою працездатністю

Особливості правового регулювання праці жінок. Заборона застосування праці жінок на важких роботах і на роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці, на підземних роботах, крім деяких підземних робіт (робіт, пов'язаних з санітарним та побутовим обслуговування), а також залучення жінок до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми, відповідно до переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, граничних норм підіймання і переміщення важких речей, що затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України.

Заборона застосування праці вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до 3 років, до нічних, надурочних робіт, робіт у вихідні дні і направлення їх у відрядження. Обмеження залучення жінок, що мають дітей від 3 до 14 років або дитину-інваліда до надурочних робіт і направлення їх у відрядження.

Переведення вагітних жінок і жінок, що мають дітей до 3 років, на легшу роботу. Перерви для годування дитини.

Відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами і для догляду за дитиною. Порядок надання вагітним жінкам щорічної відпустки. Порядок надання відпусток для догляду за дитиною і зарахування їх в стаж роботи. Відпустки жінкам, які усиновили дітей.

Гарантії при прийнятті на роботу і звільненні вагітних жінок і жінок, які мають дітей.

Гарантії особам, які виховують малолітніх дітей без матері.

Соціально-побутове обслуговування жінок.

Поняття молоді. Законодавство, що регулює працю неповнолітніх та молоді. Права молоді, права неповнолітніх у трудових правовідносинах.

Заборона залучення неповнолітніх до праці на важких роботах, із шкідливими і небезпечними умовами праці та на підземних роботах, нічних, надурочних роботах та роботах у вихідні дні, а також до підіймання і переміщення речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми, відповідно до переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці відповідно до переліку зазначених видів робіт і норм, затверджених Міністерством охорони здоров'я України.

Вік прийняття на роботу неповнолітніх: медичний огляд неповнолітніх та молоді у віці до 21 року.

Порядок трудового і професійного навчання неповнолітніх професіям, що пов'язані з важкими роботами і роботами зі шкідливими або небезпечними умовами праці, затвердженого Держкомітетом з охорони праці України.

Тривалість робочого часу неповнолітніх. Норми виробітку для молодих робітників. Оплата праці неповнолітніх при скороченій тривалості робочого часу. Відпустки працівникам молодших за 18 років.

Броня на прийняття молоді на роботу, професійне навчання на виробництві. Забезпечення молоді роботою.

Особливості звільнення неповнолітніх та молоді.

Порядок працевлаштування інвалідів. Інші гарантії у сфері охорони праці інвалідів. Організація праці на виробництві для осіб зі зниженою працездатністю (інвалідів, пенсіонерів, ветеранів війни та праці) з урахуванням рекомендації медико-соціальної експертної комісії та індивідуальних програм реабілітації, а також вживання додаткових заходів з безпеки праці, які відповідають специфічним

особливостям зазначених категорій працівників. Робоче місце інваліда.

Організація навчання, перекваліфікації інвалідів. Порядок залучення інвалідів до надурочних робіт і нічні зміни.

Література [1; 8; 10; 13; 17; 27; 35; 36; 42; 54; 57–59; 62–64]

Тема 16. Індивідуальні та колективні трудові спори

Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів.

Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів.

Індивідуальні трудові спори, їх види. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. Комісія з трудових спорів (КТС): порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору в КТС. Винесення рішення та його виконання.

Розгляд трудових спорів у судовому порядку. Компетенція районного (міського) суду. Трудові спори, що підлягають безпосередньому розглядові в районних (міських) судах.

Розгляд трудових спорів про поновлення на роботі. Порядок поновлення на роботі і стягнення заробітної плати за час вимушеного прогулу.

Покладення матеріальної відповідальності на службову особу, винну в незаконному звільненні або переведенні працівника.

Порядок розгляду судами скарг на неправомірні дії органів державного управління і службових осіб, що ущемлюють трудові права громадян.

Особливості розгляду трудових спорів про шкоду, заподіяну працівникові каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я.

Строки звернення і строки вирішення трудових спорів. Позовна давність у трудовому праві. Обчислення строків, передбачених КЗпП України.

Колективні трудові спори. Поняття колективних трудових спорів та їх класифікація. Причини виникнення колективних трудових спорів.

Органи з розв'язання колективних трудових спорів. Примирні комісії. Трудовий арбітраж. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення.

Страйк як крайній засіб вирішення колективних трудових спорів. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

Література [1; 8; 10; 45; 50; 70; 73; 74]

Тема 17. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю

Поняття нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю як гарантія трудових прав працівників.

Державні органи, що здійснюють нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю та їх правовий статус:

- генеральний прокурор та підлеглі йому прокурори;
- державний департамент з нагляду за додержанням законодавства про працю Міністерства праці і соціальної політики;
- державна інспекція праці Міністерства праці та соціальної політики України;
- Державний комітет з нагляду за охороною праці України;
- державна інспекція з охорони праці Державного комітету з нагляду за охороною праці України;
- Міністерство екології та природних ресурсів України – Держатомнагляд;
- органи пожежного нагляду управління пожежної охорони Міністерства з надзвичайних ситуацій України;
- органи і заклади санітарно-епідеміологічної служби Міністерства охорони здоров'я України;
- органи державного енергетичного нагляду Міністерства палива та енергетики України.

Вищий нагляд за додержанням і правильним застосуванням законів про працю і охорону праці на виробництві здійснюється Генеральним прокурором України і підпорядкованими йому прокурорами.

Місцеві державні адміністрації та місцеві ради.

Повноваження трудових колективів і профспілок з контролю за додержанням законодавства про працю та охорону праці.

Юридична відповідальність службових осіб за порушення законодавства про працю.

Література [1; 5; 9; 10; 13; 19; 26; 27; 35; 36; 42; 50; 57–59; 62–64; 70; 73; 74; 83–85]

Змістовий модуль IV. Міжнародно-правове регулювання праці

Тема 18. Міжнародно-правове регулювання праці

Поняття та принципи міжнародно-правового регулювання праці. Суб'єкти міжнародно-правового регулювання праці. Міжнародна організація (МОП), її структура, основні напрями діяльності. Щорічні

конференції МОП. Міжнародне бюро праці, його комітети і основні завдання.

Форми правових актів, що приймаються МОП. Порядок прийняття Конвенції і Рекомендації. Ратифікація конвенцій державами – членами МОП. Сфера застосування конвенцій МОП.

Входження України до складу Міжнародної організації Праці. Двосторонні та багатосторонні договори як міжнародні правові акти про працю. Консульські угоди. Інші правові акти про працю.

Міжнародні пакти про права людини. Акти Ради Європи та Європейського Союзу. Захист прав і основних свобод людини у сфері праці. Захист прав у сфері зайнятості, працевлаштування. Захист трудових прав у сфері умов та охорони праці. Соціальне співробітництво організацій працівників і роботодавців. Мирні засоби розв'язання трудових спорів (конфліктів).

Двосторонні договори України про працю і соціальний захист працівників. Праця громадян України за кордоном. Трудові права іноземців в Україні. Відшкодування заподіяної шкоди працівникові за міжнародним договором.

Міжнародні норми в регулюванні трудових правовідносин та їх застосування в Україні.

Література [1–8; 9; 71; 74]

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Написання контрольної роботи передбачено планом навчального процесу підготовки студентів. Її мета – закріпити, поглибити й узагальнити знання, здобуті студентом, та виявити здатність застосовувати їх у практичній діяльності. Виконання контрольної роботи допомагає перевірити рівень засвоєння навчального матеріалу з дисципліни, виявити прогалини у знаннях. Студенти також набувають досвіду відбору, аналізу, систематизації навчального матеріалу, формулювання висновків, побудови наукового апарату та оформлення роботи.

Для успішного написання контрольної роботи необхідно глибоко засвоїти навчальний матеріал дисципліни, тобто опрацювати чинне законодавство України про працю з урахуванням змін до нормативно-правових актів, наукову і навчальну літературу, матеріали судової практики.

Важлива умова — творчий підхід. При висвітленні питань теоретичні положення потрібно розглядати у зв'язку з практикою їх застосування. Недоцільно перевантажувати роботу цитатами чи дослівним викладом тексту правових актів.

Контрольна робота складається з теоретичної та практичної частин. Теоретична частина містить теоретичне питання, відповідаючи на яке студент має посилатися на чинне законодавство про працю і правильно застосовувати норми права до конкретних правничих ситуацій.

Практична частина містить два завдання:

- розв'язати ситуаційну задачу з судової практики;
- розробити структурно-логічну схему.

Під час розв'язання задачі слід усвідомити її зміст, визначити норму права, яка стосується ситуації, викладеної у задачі, з'ясувати фактичні обставини, порівняти їх з вибраною нормою права, використати судову практику і розв'язати задачу за суттю трудового спору, тобто дати правову кваліфікацію викладених у задачі фактів, застосувати норми права для її розв'язання.

Необхідно мати на увазі, що при розв'язанні ситуаційної задачі, керуючись нормами конституційного, трудового, цивільного, господарського, пенсійного і соціального забезпечення та інших галузей права України, слід визначити юридичне значення кожного факту, зазначеного в задачі, чітко сформулювати питання щодо прав і обов'язків, що виникли між учасниками конкретних правовідносин, і обґрунтованості їх вимог і заперечень, а також з'ясувати:

- зміст правовідносин, що склалися між його учасниками;
- юридичні наслідки, що при цьому виникли;
- на які спірні питання необхідно дати відповідь перш ніж зробити певні висновки за умовою задачі.

У процесі розв'язання ситуаційної задачі рекомендується продумати відповіді на попередні спірні питання. Тільки після цього можна починати розв'язання основного питання, і відповідь на нього повинна узгоджуватися з відповідями, які даються на спірні питання.

Розв'язуючи ситуаційну задачу, студент повинен продемонструвати вміння самостійно аналізувати ситуацію і аргументовано відповідати на поставлені запитання, використовуючи відповідні нормативні акти (зазначаючи назву нормативного акта, дату його прийняття та внесення останніх змін тощо), а також засвідчити вміння аналізува-

ти обставини трудового спору та складати й оформлювати правничі документи.

Відповіді на запитання до ситуаційної задачі мають бути повними, розгорнутими, обґрунтованими, аргументованими з посиланням на конкретні статті, пункти нормативно-правових актів, враховуючи зміни в законодавстві України, а також постанови Пленуму Верховного Суду України.

Основною формою керівництва самостійною роботою студента-заочника з боку викладача, засобом допомоги і контролю за індивідуальною роботою студента з навчальним матеріалом упродовж семестру є перевірка та рецензування контрольної роботи, що дає змогу перевірити уміння застосовувати теоретичні знання на практиці, виявити позитивне, а також помилки і недоліки, прогалини у знаннях. Це роблять викладачі кафедр комерційного та трудового права, які радять, особливо студентам-заочникам, які посібники або статті нормативних актів слід засвоїти, щоб доопрацювати тему. Оцінки за результатами перевірки контрольних робіт студентів проставляють у відомості обліку виконання контрольних робіт.

Із студентами, які мають можливість відвідувати заняття в міжсесійний період, викладачі можуть проводити співбесіди щодо виконаних контрольних робіт для прийняття остаточного рішення про залік і з'ясування всіх питань, що виникли при їх рецензуванні. Під час виконання контрольної роботи студент може звернутися до викладача за консультацією.

Викладач звертає увагу на ступінь самостійності виконання контрольної роботи, повноту висвітлення питання, якість і точність розрахункової і графічної частин (креслень, схем, графіків/діаграм тощо), вказує раціональніший шлях розв'язання ситуаційної задачі, а також на неправильні формулювання, граматичні і стилістичні помилки.

Контрольна робота, визнана викладачем задовільною, оцінюється написом “зараховано”. Контрольну роботу, в якій студент не розкрив основний зміст питання або допустив грубі помилки у вирішенні казусу (трудового спору), не зараховують і повертають з рецензією для допрацювання.

У разі тотожності виконаних кількома студентами контрольних робіт їм дають інші варіанти завдань. Повторно виконану контрольну роботу потрібно подати до інституту разом з раніше виконаною роботою на рецензію тому ж викладачеві.

Якщо студент виконав не свій варіант контрольної роботи, її повертають без перевірки, однак із зазначенням причини.

Загальний обсяг контрольної роботи має становити 15–20 сторінок машинописного (або 30 сторінок рукописного) тексту через два міжрядні інтервали (тридцять рядків на сторінці).

При виконанні контрольної роботи слід використати літературу, рекомендовану в програмі навчальної дисципліни, та враховувати зміни у чинному законодавстві України.

Варіант контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Б	1
В, Г,	2
Д, Е,	3
Є, Ж,	4
З, І, Ї, Й,	5
К, Л,	6
М, Н,	7
О, П,	8
Р, С,	9
Т, У,	10
Ф, Х,	11
Ц, Ч,	12
Ш, Щ	13
Ю, Я	14

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Класифікація трудових спорів. Органи з розгляду трудових спорів”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

Вихователь студентського гуртожитку Котова вчинила дводенний прогул. Наказом ректора інституту її було переведено на два місяці на посаду вахтера. Котова оскаржила наказ про накладення дисциплінарного стягнення в комісію з трудових спорів (КТС) інституту. КТС визнала переведення Котової незаконним. Ректор інституту відмовився поновлювати Котову па попередній роботі. Котова вимагала видати посвідчення на примусове виконання рішення КТС щодо трудового спору і виплати середнього заробітку за весь час затримки виконання рішення КТС.

Чи обґрунтована скарга вихователя гуртожитку?

2. Розробити структурно-логічну схему “Види соціальних відпусток”.

Варіант 2

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питань “Особливості регулювання праці жінок, неповнолітніх та молоді і інвалідів”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

Бабенка було звільнено з роботи за систематичне порушення трудової дисципліни згідно із п. 3 ст. 40 КЗпП. Вважаючи звільнення неправильним, він звернувся до суду, у заяві зазначив, що за два тижні раніше подав заяву про звільнення і увесь цей час був тимчасово непрацездатним.

Чи можна звільнити працівника з ініціативи роботодавця у період тимчасової непрацездатності? Яке рішення може прийняти суд?

2. Розробити структурно-логічну схему “Види трудового договору”.

Варіант 3

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Громадяни як суб’єкти трудового права України”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

Під час переобліку в секції взуття універмагу “Україна” було виявлено недостачу двох пар жіночих черевиків (вартість однієї пари — 429 грн) виробництва Італії. Проведеною перевіркою кон-

кретного винуватця недостачі вказаного товару не встановлено. У секції взуття магазину працюють завідувачка секції С. Пархомова та продавці М. Гаркута і К. Сивак, з якими було укладено договір про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність. Добровільно відшкодувати заподіяну шкоду продавці відмовилися, посилаючись на те, що їхньої вини у недостачі товару немає. Посадові оклади С. Пархомової, М. Гаркути та К. Сивак становлять відповідно 745, 640 і 510 грн.

У яких випадках може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність? Як розподіляється між членами колективу (бригади) заподіяна колективом (бригадою) шкода, яка підлягає відшкодуванню? Як обчислюється сума відшкодування заподіяної шкоди? Які обставини підлягають врахуванню судом при визначенні розміру відшкодування заподіяної шкоди?

2. Розробити структурно-логічну схему “Види робочого часу”.

Варіант 4

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Поняття колективного договору, угоди та їх сторони”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію

Рішенням щодо трудового спору суд відшкодував з власника грошову суму на користь Осики. Згодом його було скасовано у зв'язку з тим, що позивач при вирішенні трудового спору повідомив суду неправдиві відомості (подав підроблені документи).

Чи допускається поворнення виконання рішень суду щодо трудових спорів (зворотне відшкодування з працівника виплачених йому грошових сум)? Чи допускається поворнення виконання рішень КТС?

2. Розробити структурно-логічну схему “Суб’єкти трудового права України”.

Варіант 5

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Правові форми правецвлаштування населення”.

Практичні завдання 1.

Вирішити ситуацію.

Калугін через власну недбалість не одержав заробітну плату за роботу за сумісництвом. Головний бухгалтер інституту, де працював

Калугін за сумісництвом, відмовив йому у виплаті заробітку, не одержаного ним вчасно. Юрисконсульт пояснила Калугіну, що нарахована, але своєчасно не одержана ним заробітна плата була перерахована до бюджету. Калугін виявив, що понад три роки йому зменшували розмір належної винагороди за працю. Адвокат роз’яснила Калугіну, що облік обсягу виконаної працівником роботи і визначення розміру належної йому за це винагороди належить до компетенції власника (роботодавця).

Чи використовується в законодавстві про працю термін “позовна давність”? Чи повинні задовольнити грошові вимоги працівника?

2. Розробити структурно-логічну схему “Види переведень, переміщень та зміна істотних умов праці”.

Варіант 6

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником підприємству, установі, організації”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

Директор готелю “Турист” видав наказ про заборону приймати на роботу родичів працівників готелю.

Чи відповідає чинному законодавству про працю наказ директора готелю?

2. Розробити структурно-логічну схему “Види матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації”

Варіант 7

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Випробування при прийнятті на роботу і його юридичне значення”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

До директора бюро подорожей та екскурсій звернулися нештатний екскурсовод і методист (працюють за сумісництвом) з проханням надати їм щорічну відпустку.

Хто має право на щорічну відпустку? Яка тривалість щорічної основної відпустки? Яке рішення повинен прийняти директор бюро щодо заяви екскурсовода і методиста?

2. Розробити структурно-логічну схему “Види часу відпочинку. Відпустки”

Варіант 8

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Державний нагляд за законодавством про працю”

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

За появу на роботі в нетверезому стані метрдотелю ресторану “Либідь” Галкіній оголошено догану і переведено офіціанткою строком на один місяць. Через три місяці Галкіна вирішила звернутися до КТС.

Назвати види дисциплінарних стягнень за порушення трудової дисципліни. Які строки звернення до КТС та суду за вирішенням трудових спорів? Яке рішення у цій справі може прийняти КТС?

2. Розробити структурно-логічну схему “Види щорічних додаткових відпусток”.

Варіант 9

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Розірвання трудового договору з ініціативи власника (роботодавця)”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

Директор приватного підприємства “Стожари” заборонив виплачувати слюсарю Будніку заробітну плату, оскільки той зловживає спиртними напоями, а це негативно впливає на якість його роботи. Директор наказав головному бухгалтеру підприємства виплачувати заробітну плату слюсаря Будніка його сину, який працює на цьому підприємстві механіком. Слюсар Буднік звернувся до суду.

Чи відповідає вимогам чинного законодавства розпорядження директора підприємства “Стожари”? Як вирішити цей трудовий спір?

2. Розробити структурно-логічну схему “Тарифна система та її елементи: тарифні сітки, схеми посадових осіб, тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники)”.

Варіант 10

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Повноваження трудового колективу”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

Сологуб, уклавши контракт на один рік, був переведений на іншу роботу у тій самій організації, але сторони не уклали письмової угоди про зміну умов контракту.

Чи є підстави вважати, що дія контракту як форми трудового договору припинена? Чи поширюються правила ст. 39–1 КЗпП про продовження строкового договору на невизначений строк і на випадки, коли після закінчення строку контракту трудові відносини фактично тривають і сторони не вимагають їх припинення?

1. Розробити структурно-логічну схему “Система заробітної плати та її види”.

Варіант 11

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Шляхи та напрями розвитку трудового законодавства про працю України”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

Керуючись п. 3 ст. 64 та п. 8 ст. 69 Господарського кодексу України, підприємець уклав з усіма працівниками контракт.

Яким нормативно-правовим актом визначена сфера застосування контракту? Чи може бути поновлений на роботі працівник при достроковому незаконному розірванні трудового договору, укладеного на визначений строк, якщо строк трудового договору не закінчився?

2. Розробити структурно-логічну схему “Види дисциплінарної відповідальності: загальна та спеціальна”.

Варіант 12

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Порядок переведення працівника на іншу роботу з підприємств, передбачених статтями 33 і 34 КЗпП України”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

Пархоменко уклала строковий трудовий договір. Згідно із ст. 3 Закону України “Про відпустки” при наданні Пархоменко невикористаної відпустки з наступним звільненням з роботи у зв’язку із закінченням строку трудового договору виявилось, що час відпустки частково перевищує строк трудового договору.

Чи продовжується чинність трудового договору до закінчення відпустки? Вкажіть дату звільнення з роботи Пархоменко. Чи має право працівник, який подав заяву про звільнення за власним бажанням, відкликати свою заяву про звільнення до закінчення строку відпустки? Поясніть, чому.

2. Розробити структурно-логічну схему “Система заробітної плати та її види”.

Варіант 13

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Принципи трудового права”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

Одинокую матір, яка має дитину віком до чотирнадцяти років та дитину-інваліда, було звільнено з роботи за п. 3 ст. 40 КЗпП України.

Як вирішиться трудовий спір у цій справі? Чи дають положення ст. 184 КЗпП України підстави вважати, що при досягненні дитиною-інвалідом повноліття у разі її перебування на піклуванні і утриманні матері ця гарантія припиняється?

2. Розробити структурно-логічну схему “Джерела трудового права”

Варіант 14

Теоретичне завдання

Підготувати тези інформації з питання “Охорона праці”.

Практичні завдання

1. Вирішити ситуацію.

При вирішенні трудового спору про розірвання трудового договору згідно з п.3 ст. 41 КЗпП України з інструктором виробничого навчання професійно-технічного навчального закладу у зв’язку з вчиненням аморального проступку, несумісного з продовженням роботи, виник спір між адвокатом та юрисконсультом щодо застосування п. 3

ст. 41 КЗпП України та ст. 45 Закону України “Про професійно-технічну освіту”.

Які категорії працівників можуть бути звільнені за п. 3 ст. 41 КЗпП? Які працівники виконують виховні функції? Чи є законним звільнення інструктора виробничого навчання професійно-технічного навчального закладу за вчинення аморального проступку, не пов’язаного з виконанням трудових обов’язків?

2. Розробити структурно-логічну схему “Права неповнолітніх у трудових правовідносинах”.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет, метод і система трудового права.
2. Працевлаштування та його правові форми. Поняття підходящої роботи.
3. Поняття дисциплінарної відповідальності. Підстави та умови її настання.
4. Основні принципи трудового права, їхня класифікація.
5. Особливості працевлаштування деяких не конкурентоздатних категорій громадян (вагітної жінки, неповнолітніх, інвалідів).
6. Поняття дисциплінарного проступку та його види.
7. Поняття і система джерел трудового права.
8. Поняття зайнятості населення, його види. Державні гарантії права на вибір виду зайнятості.
9. Дисциплінарні стягнення, види та порядок їх застосування. Заходи громадянського впливу на порушників трудової дисципліни.
10. Громадяни (працівники) як суб’єкти трудового права.
11. Підстави і порядок переведення працівників на іншу роботу, їх види, зміна істотних умов праці.
12. Організація охорони праці на виробництві.
13. Поняття робочого часу, його тривалість і види.
14. Повноваження трудових колективів і профспілок з контролю за додержанням законодавства про працю.
15. Міжнародна організація праці (МОП), її структура. Форми міжнародно-правових актів, що приймаються МОП.
16. Види трудових договорів та порядок їх укладання.
17. Випадки застосування повної матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству.

18. Види юридичної відповідальності за порушення трудового договору.
19. Державні, місцеві органи виконавчої влади та місцевого самоврядування як суб'єкти трудового права.
20. Уникнення розбіжностей, що виникають між сторонами при укладанні, зміні колективного договору, угоди. Порядок розгляду спору між сторонами договору.
21. Організація охорони праці на виробництві.
22. Особливості правового регулювання праці жінок.
23. Правове регулювання надурочних робіт.
24. Державні органи з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю, їх компетенція.
25. Трудовий колектив як суб'єкт трудового права. Повноваження профспілок та їх органів на підприємстві, в установі, організації.
26. Поняття відпочинку та його види. Перерви протягом робочого дня і між робочими днями. Щотижневий відпочинок.
27. Особливості правового регулювання праці неповнолітніх і молоді.
28. Гарантії при прийнятті на роботу та звільненні вагітних жінок і жінок, що мають дітей, неповнолітніх та інвалідів.
29. Державне управління та нагляд за охороною праці.
30. Повноваження виробничого органу первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі, організації.
31. Підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника (роботодавця) (п. п 5–8 ст. 40 КЗпП України).
32. Види матеріальної відповідальності за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації. Обмежена матеріальна відповідальність.
33. Правовий статус профспілкового комітету або іншого уповноваженого трудовим колективом на представництво органу на підприємстві.
34. Поняття трудових правовідносин та підстави їх виникнення. Суб'єкти трудових правовідносин. Зміст трудових правовідносин.
35. Закон України “Про відпустки” від 15 листопада 1996 р. Види відпусток та порядок їх надання.
36. Державна служба зайнятості, її структура, функції та права. Державний фонд сприяння зайнятості.

37. Поняття колективного договору. Етапи ведення переговорів щодо укладання колективних договорів. Відповідальність за порушення законодавства щодо колективного договору.
38. Щорічні відпустки, їх види та тривалість.
39. Робочий час неповнолітніх. Норми виробітку неповнолітніх та оплата їх праці.
40. Поняття колективної угоди, види угод та їхній зміст.
41. Стаж роботи, що дає право на щорічну відпустку, порядок їх надання. Оплата відпусток.
42. Правове регулювання праці інвалідів. Правове регулювання щодо створення робочих місць для інвалідів.
43. Зміст колективного договору (угоди), класифікація їхніх умов.
44. Соціальні відпустки та порядок їх надання. Творчі відпустки.
45. Працевлаштування молоді та професійне її навчання на виробництві.
46. Підстави та порядок розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу (п. п 1–4 ст. 40 КЗпП України).
47. Порядок визначення розміру шкоди, заподіяної працівником, та порядок її покриття.
48. Додаткові гарантії для виборних профспілкових працівників, членів рад (правлінь) підприємств і рад трудових колективів.
49. Поняття трудового договору, його сторони. Необхідні (основні та факультативні) умови трудового договору.
50. Система оплати праці, її види. Форма оплати праці.
51. Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Творчі відпустки.
52. Форма трудового договору та порядок його укладання. Обмеження спільної роботи родичів на підприємстві.
53. Поняття і структура заробітної плати. Методи її правового регулювання.
54. Пільги для працівників, які навчаються без відриву від виробництва в заочних вищих навчальних закладах.
55. Випробування при прийнятті на роботу та його правові наслідки.
56. Безробітні та їх правовий статус. Компенсація і гарантії при втраті роботи.
57. Поняття колективних трудових спорів, причини виникнення та органи з їх розв'язання.

58. Трудовий договір на невизначений строк. Строковий трудовий договір.
59. Органи з розгляду індивідуальних та колективних трудових спорів, їх правовий статус.
60. Поняття охорони праці за трудовим правом України. Гарантії прав громадян на охорону праці при прийомі на роботу та в процесі роботи
61. Контракт як вид трудового договору. Особливості його укладення та розірвання.
62. Оплата праці в разі відхилення від нормативних умов праці (ст. ст. 104–113 КЗпП України).
63. Розгляд трудових спорів у судовому порядку, компетенція суду щодо розгляду індивідуальних трудових спорів.
64. Трудовий договір на тимчасову та сезонну роботу. Підстави та порядок звільнення працівників.
65. Система оплати праці, її види. Форми оплати праці. Тарифна система оплати праці та її елементи.
66. Порядок прийняття рішень КТС та їх оскарження. Строк та порядок виконання рішення КТС.
67. Суміщення та сумісництво.
68. Режим робочого часу, порядок його встановлення та облік.
69. Підстави припинення трудового договору
70. Вихідна допомога, розмір і випадки її виплати. Порядок оформлення звільнення і проведення розрахунку з працівником.
71. Матеріальна і моральна відповідальність власника (роботодавця) за шкоду, заподіяну працівникові.
72. Юридична відповідальність службових осіб за порушення законодавства про працю.
73. Випадки і підстави розірвання трудового договору (безстрокового та строкового) з ініціативи працівника.
74. Поняття матеріальної відповідальності за шкоду, завдану підприємству, її відмінність від майнової відповідальності за цивільним правом.
75. Роль міжнародних правових норм про працю. Двосторонні та багатосторонні договори як міжнародні правові акти про працю.
76. Відсторонення від роботи роботодавцем та органами державної виконавчої влади.
77. Виплата заробітної плати. Порядок обчислення середньої заробітної плати. Обмеження відрахувань із заробітної плати.

78. Матеріальна та моральна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові.
79. Порядок і підстави переміщення та відсторонення від роботи.
80. Гарантійні виплати, їх види. Гарантійні доплати. Поняття компенсаційних виплат, їх види та порядок надання.
81. Строки звернення і строки вирішення щодо індивідуальних трудових спорів. Позовна давність в трудовому праві. Обчислення строків, передбачених КЗпП України.
82. Підстави припинення дії трудового договору.
83. Гарантії для працівників на виборних посадах. Гарантії на час виконання державних і громадських обов'язків.
84. Поняття колективних трудових спорів та їх класифікація. Причини виникнення колективних трудових спорів.
85. Поняття працевлаштування. Правові форми працевлаштування.
86. Обов'язки роботодавця та працівника щодо додержання трудової дисципліни. Заохочення працівника за успіхи в роботі.
87. Відповідальність службових осіб за порушення законодавства про працю.
88. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника, роботодавця за певних обставин (ст. 41 КЗпП України).
89. Підстави і умови матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації.
90. Міжнародна організація праці, її структура, щорічні конференції МОП. Міжнародне бюро праці, його комітети, основні завдання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Конституція України*: Закон України від 28 червня 1996 року. — К., 2005. — 62 с.
2. *Конвенція* “Про мінімальний вік прийняття дітей на роботу в промисловості” від 22.06.1937 р. // Міжнародне законодавство про охорону праці. — 1997. — Т. 2. — с. 268.
3. *Конвенція* № 138 “Про мінімальний вік прийому на роботу” від 06.06.1973 р. // Міжнародне законодавство про охорону праці. — 1997. — том 2. — с. 264.

4. *Міжнародне законодавство про охорону праці: Конвенції та рекомендації МОП.* — К.: Основа, 1997. — 672 с.
5. *Конвенции и рекомендации, принятые Международной Конференцией Труда. 1919–1956.* — Т. 1: Международное Бюро Труда. — Женева, 1991. — 1800 с.
6. *Кодекс законів про працю України.* — К., 2006.
7. *Кримінальний кодекс України.* — К., 2006.
8. *Житловий кодекс УРСР.* — ВВР України. — 1983. — Ст. 513.
9. *Сімейний кодекс України.* — ВВР України. — 2002. — № 21–22. — Ст. 135.
10. *Кодекс України про адміністративні правопорушення.* — ВВР України. — 1984. — № 54. — Ст. 1122.
11. *Про правовий статус іноземців і осіб без громадянства: Закон України від 04.02.92 р.*
12. *Про органи і службу у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх: Закон України від 24.01.95 р.*
13. *Закон України “Про зв’язок” від 16 трав. 1995 р. // Закони України.* — К., 1997. — Т. 8. — С. 261.
14. *Закон України “Про нотаріат” від 2 верес. 1993 р. // Закони України.* — К., 1997. — Т. 6. — С. 13.
15. *Закон України “Про професійно-технічну освіту” від 10 лют. 1998 р. // ВВР України.* — 1998. — № 32. — С. 855.
16. *Про дію міжнародних договорів на території України: Закон України від 10 груд. 1991 р. // ВВР України. 1992. — № 10. — Ст. 137.*
17. *Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон Української РСР від 1 берез. 1991 р. // ВВР УРСР. — 1991. — № 14. — Ст. 170.*
18. *Про зайнятість населення: Закон Української РСР від 1 берез. 1991 р. // ВВР УРСР. — 1991. — № 14. — Ст. 170.*
19. *Про основи соціального захисту інвалідів в Україні: Закон Української РСР від 21 берез. 1991 р. // ВВР УРСР. — 1991. — № 21. — Ст. 252.*
20. *Про освіту: Закон Української РСР від 23 трав. 1991 р. // ВВР УРСР. — 1991. — № 34. — Ст. 451.*
21. *Про прокуратуру: Закон України від 5 листоп. 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 53. — Ст. 793.*
22. *Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України // ВВР України. — 1991. — № 15. — Ст. 24.*
23. *Про альтернативну (невійськову) службу: Закон України від 12 груд. 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 15. — Ст. 188.*
24. *Про основи державної політики в сфері наукової та науково-технічної діяльності: Закон України від 13 груд. 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 12. — Ст. 165.*
25. *Про фермерське господарство: Закон України від 20 груд. 1991 р. // ВВР України. — 1992. — № 14. — Ст. 168.*
26. *Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14 лют. 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 20. — Ст. 272.*
27. *Про культуру: Закон України від 14 лют. 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 21. — Ст. 294.*
28. *Про загальні принципи створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13 квіт. 1992 р. // Голос України. — 1992. — 18 листоп.*
29. *Про об’єднання громадян: Закон України від 16 черв. 1992 р. // Голос України. — 1992. — 18 лип.*
30. *Про охорону праці / Основи законодавства України від 19 листоп. 1992 р. // В ред. Верховної Ради України.*
31. *Про охорону здоров’я / Основи законодавства України від 19 листоп. 1992 р. // ВВР України. — 1993. — № 4. — Ст. 19.*
32. *Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді на Україні: Закон України // Голос України. — 1993. — 3 берез.*
33. *Про державну допомогу сім’ям з дітьми: Закон України від 24 листоп. 1992 р. // ВВР України. — 1993. — № 5. — Ст. 21.*
34. *Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 лип. 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 36. — Ст. 361.*
35. *Про державну службу: Закон України від 16 груд. 1993 р. // ВВР України. — 1993. — № 52. — Ст. 490.*
36. *Про державну таємницю: Закон України від 21 січ. 1994 р. // ВВР України. — 1994. — № 1. — Ст. 93.*
37. *Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України // ВВР України. — 1994. — № 22. — Ст. 18.*
38. *Про правовий статус іноземців: Закон України від 4 лют. 1994 р. // ВВР України. — 1994. — № 23. — Ст. 161.*
39. *Про звернення громадян: Закон України // Голос України. 1995. — 12 верес.*

40. *Про визначення* розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей: Закон України від 6 черв. 1995 р. // Право України. — 1995. — № 8.
41. *Про страхування*: Закон України від 19 верес. 1996 р. // ВВР України. — 1996. — № 18. — Ст. 78.
42. *Про заходи* щодо реформування системи підготовки спеціалістів та працевлаштування випускників вищих навчальних закладів: указ Президента України від 22.01.96 за № 77.
43. *Порядок* працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка, яких здійснюється за державним замовленням: постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.96 за № 992.
44. *Порядок* оформлення іноземцями та особами без громадянства дозволу на працевлаштування в Україні: постанова Кабінету Міністрів України від 01.11.99 за № 892.
45. *Про судову* практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками: постанова Пленуму Верховного Суду України від 29.12.92.
46. *Порядок* обчислення середньої заробітної плати: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 8.02.95 за № 100. // Праця і зарплата. — 2000. — № 12.
47. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про організацію робочих місць та працевлаштування інвалідів” від 03.05.95 за № 314 // Збір. постанов Уряду України. — 1995. — № 7. — с. 181.
48. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про Програму вивільнення жінок із виробництв, пов’язаних з важкою працею та шкідливими умовами, а також обмеження використання їх праці у нічний час на 1996–1998 роки” від 27 берез. 1996 р. за № 381. // Офіц. вісн. України. — 1996. — № 4. — С. 67.
49. *Граничні* норми підіймання і переміщення важких речей жінками: Затв. наказом МОЗ України від 10.12.93 // Голос України. — 1994. — 10 берез.
50. *Граничні* норми підіймання і переміщення важких речей неповнолітніми: Затв. наказом МОЗ України від 22.03.96 // Офіц. вісн. України. — 1996. — 1996. — № 5. — С. 15.
51. *О продолжительности* рабочего дня для медицинских работников: Постановление Совета Народных Комиссаров СССР от 11 декаб. 1940 г. № 2499.
52. *Правила* о работе на открытом воздухе в холодное время года. Обязательное Постановление НКТ СССР от 11 декаб. 1929 г.
53. *Правила* об условиях труда грузчиков при погрузочно-разгрузочных работах: Утв. НКТ СССР от 11 декаб. 1929 г.
54. *Положення* про робочий час і час відпочинку водіїв автотранспортних засобів: Затв. наказом Міністерства транспорту України від 17 січ. 2002 р. за № 18.
55. *Про пільги* для сільської молоді при прийомі до вищих навчальних закладів, удосконалення системи перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів: постанова Кабінету Міністрів України від 21 лип. 1992 р. // Уряд. кур’єр. — 1992. — № 32.
56. *Про практику* розгляду судами трудових спорів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листоп. 1992 р. // Уряд. кур’єр. — 1993. — № 8.
57. *Кодекс* законів про працю України з постатейними матеріалами // Бюл. законодавства і юрид. практики України № 11–12 / За ред. В. М. Вакулєнка, О. П. Товстенка — К.: Юрінком Інтер, 1997. — 1040 с.
58. *Про практику* застосування судами законодавства про оплату праці: постанова Пленуму Верховного суду України від 24 груд. 1999 р. // Вісн. Верховного Суду України. — К., 1998. — № 3.
59. *Про застосування* Конституції України при здійсненні правосуддя: постанова Пленуму Верховного суду України від 1 квіт. 1996 р. // Право України. — 1996. — № 12.
60. *Про встановлення* письмової форми трудових договорів з працівниками, діяльність яких пов’язана з державною таємницею: постанова Кабінету Міністрів України від 16 листоп. 1994 р. за № 799 // Уряд. кур’єр. — 1994. — № 193–194.
61. *Порядок* оформлення іноземцями та особами без громадянства дозволу на працевлаштування в Україні: постанова Кабінету Міністрів України від 1 листоп. 1999 р. за № 892.
64. *Постанова* Кабінету Міністрів України “Про організацію робочих місць та працевлаштування інвалідів” № 314 від 3 трав. 1995 р. // Збір. постанов Уряду України. — 1995. — № 7. — с. 181.
63. *Порядок* надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним, педагогічним, науково-педагогічним працівникам освіти та науковим працівникам: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 14 квіт. 1997 р. за № 346. // Праця і зарплата. — 1996. — № 5–6.

64. *Про порядок* проведення атестації робочих місць за умовами праці: постанова Кабінету Міністрів України від 1 серп. 1992 р. за № 442. // Збір. постанов Уряду України. — 1992. — № 9. — Ст. 211.

Додаткова

65. *Баклан О.* Контрольно-наглядова діяльність у сфері охорони праці: окремі питання // *Право України.* — 2000. — № 10. — С. 69.
66. *Болотіна Н. Б.* Трудове право України: Підручник. — К.: Вікар, 2003. — 725 с.
67. *Бондаренко І.* Особливості державного регулювання господарської діяльності казенних підприємств // *Право України.* — 2000. — № 12. — С. 60.
68. *Відшкодування* матеріальної та моральної шкоди: нормативні акти, роз'яснення, коментарі за станом на 1 січ. 2001 р. / Уклад.: С. Е. Демський, В. С. Перепічай, В. А. Скоробагатько, М. І. Федішин; Відп. ред. П. І. Шевчук. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 624 с.
69. *Жоравович Д.* Вплив міжнародних норм про працю на вітчизняне трудове право // *Право України.* — 2001. — № 3. — С. 69.
70. *Іванова О.* Релігійна організація як суб'єкт трудового права: захист прав її працівників // *Право України.* — 2000. — № 6. — С. 46
71. *Киселев И. Я.* Международно-правовое регулирование труда (международные стандарты труда): Учеб. пособие. / Акад. тр. и соц. отношений. — М., 1995. — 137 с.
72. *Киселев И. Я.* Сравнительное трудовое право стран развитой рыночной экономики: Учеб. пособие/ Акад. тр. и соц. отношений. — М., 1995. — 209 с.
73. *Неумивайченко Н.* Припинення трудових правовідносин з державними службовцями // *Право України.* — 2001. — № 4. — С. 62.
74. *Осійчук М. С., Завада О. Г.* Методичний посібник з питань проведення перевірок за додержанням законодавства про працю на підприємствах, в установах, організаціях всіх форм власності: Для інспекторів праці. — Хмельницький: ЦНТЕІ, 2002. — 237 с.
75. *Реус О.* Особливості припинення трудових правовідносин з неповнолітніми // *Право України.* — 2001. — № 8. — с. 78 — 80.

76. *Стищинський Б. С., Зуб І. В., Ротань В. Г.* Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. — К.: — АСК, 2004.
77. *Судові* прецеденти щодо розгляду судами окремих категорій цивільних справ. — Харків: Просвіта, 2000. — 232 с.
78. *Сойфер В. Г.* Правовые вопросы труда иностранных граждан // *Юрид. мир.* — 2004. — № 11. — С. 49.
79. *Стадник М.* Правове регулювання розв'язання страйків // *Право України.* — 1992. — № 7. — С. 30–32.
80. *Трудове* право України: Акад. курс: Підручник / За ред. П. Д. Пилипенка. — К.: Ін Юре, 2004. — 534 с.
81. *Трудові* спори: законодавство, коментар, судова практика / Упоряд. В. А. Скоробагатько, М. І. Федішин. — К.: Істина, 2000. — 432 с.
82. *Чутрун В. Д.* Підготовка цивільних справ до розгляду: Юрид. довід. — К.: Вид.-культурол. центр “Софія”, 1994. — 96 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Трудове право”	5
Зміст дисципліни “Трудове право”	6
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи.....	23
Завдання для контрольних робіт	26
Питання для самоконтролю.....	33
Список літератури.....	37

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *М. І. Фадєєва*

Зам. № ВКЦ-5114

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*